

LIBUŠE HECKZOVÁ ^{ed.}

ek

ČTENÍ
O ELIŠCE KRÁSNOHORSKÉ
antologie* V bojích o Smetanu, Hála a Minervu

Čtení o Elišce Krásnohorské V bojích o Smetanu, Hála a Minervu

Antologii uspořádala, úvod napsala a
bibliografii sestavila Libuše Heczková
(edice Antologie, sv. 5)

2015, vyd. 1.
196 stran

Naše cena: **151 Kč**
Běžná cena: ~~189 Kč~~

Kniha Čtení o Elišce Krásnohorské představuje recepci autorčina díla a působení – od přelomu šedesátých a sedmdesátých let 19. století, kdy byla oceňována především jako talentovaná básnička a zároveň bedlivě sledována i jako libretistka ikonického národního skladatele Bedřicha Smetany, přes její postupné prosazování jako kritické posuzovatelky soudobé básnické produkce až po intenzivní práci pro Ženský výrobní spolek český. Kniha zprostředkovává reakce na literární a hudební tvorbu Elišky Krásnohorské (O. Hostinský, J. Durdík, V. Hálek, J. Neruda, J. E. Kosina), reflektuje její rozsáhlé literární spory a jejich překonávání očima jejich protivníků (J. V. Sládek, J. Vrchlický, J. Herben, J. S. Machar, T. G. Masaryk) i obhájců (P. Sobotka, T. Nováková). Náhledy na Krásnohorskou formovala také její zakládající aktivita v oblasti ženského vzdělávání, zvláště založení dívčího gymnázia Minerva v Praze (K. S. Sokol, V. Kellner).

Čtení o Elišce Krásnohorské přináší příběh utváření obrazu kritičky, básničky a emancipační aktivistky Elišky Krásnohorské, a to ve čtyřech obdobích jejího života: chronologicky pořádaný výběr z recenzí, článků, polemik, zpráv a kritik sleduje tuto jedinou básničku „vyššího slohu“ od raných libret a sbírek básní, přes smetanovská libreta, soustavnou činnost literárněkritickou, vrcholné překlady poezie až k **pozdním sbírkám** a hlavně k ženským feministickým vzdělávacím a politickým snahám. Antologie zaznamenává nejen básnické a kritické polemiky při prosazování moderního pojetí literatury a překladu, ale i osobní, často genderově podmíněné útoky.

Předmluva editorky zasazuje uváděné texty do literárněhistorických souvislostí a představuje Krásnohorskou jako všestrannou a významnou osobnost české kultury a společnosti 19. století. Další relevantní informace přináší medailonky osobností zastoupených v antologii. Knihu uzavírá výběrová bibliografie jednak autorská, zachycující knižní publikace a publicistiku, kritickou a feministickou činnost E. Krásnohorské, a jednak bibliografie odkazová, shromažďující ve výběru literaturu o ní.

Recenzovala PhDr. Eva Kalivodová, Ph.D.

114 x 191 mm, brož., 160 stran

ISBN 978-80-87899-12-0

edice Antologie

K vydání připravily Libuše Heczková a Anna Stejskalová

Obálka a grafická úprava Jiří Císler

O editorce antologie

LIBUŠE HECZKOVÁ (1967) je literární historička, editorka a překladatelka. Od roku 1998 působí v Ústavu české literatury a komparatistiky FF UK, je redaktorkou časopisu *Slovo a smysl*. Napsala monografii *Píšíci Minervy. Vybrané kapitoly z dějin české literární kritiky* (2009), podílela se jako spoluautorka na knihách *Dějiny nové moderny. Česká literatura v letech 1905–1923* (2009), *Ženy na stráž! České feministické myšlení 19. a 20. století* (2010), *Heslář české avantgardy* (2011), *Iluze spásy. České feministické myšlení 19. a 20. století* (2012), *Dějiny nové moderny 2. Lomy vertikál. Česká literatura v letech 1924–1934, O ženské práci. Dobové (sebe)reflexe a polemiky* (obě 2014) ad. Je spolueditorkou publikace *V bludném kruhu. Mateřství a vychovatelství jako paradoxy modernity* (2006) a dále textů Al. Dratvové, J. Karáska ze Lvovic, B. Vikové-Kunětické aj.

Resumé

Readings on Eliška Krásnohorská surveys the reception of the works and the workings of the literary critic, poet and suffragist Eliška Krásnohorská (1847-1926). The presentation is divided into four biographically defined parts. In the period of 1869-1879, a number of key male representatives of Czech culture (such as Vítězslav Hálek, Jan Neruda, Otakar Hostinský, and Josef Durdík) had written on Krásnohorská, who was appreciated then as a poetic talent and also as the librettist for Bedřich Smetana, the iconic national composer. At that time, Krásnohorská also started publishing assessments of the contemporary poetic production, and following the call of Karolina Světlá, became active in the *Ženský výrobní spolek český*, an association providing practical education for girls, whose journal she directed. In the period of 1879-1890 erupted the first extensive literary controversy around her, which is documented in the anthology from the viewpoint both of her opponents (Jaroslav Vrchlický and J. V. Sládek, belonging to the group around the *Lumír* review) and of her advocates from the *Umělecká beseda* (Primus Sobotka), as well as of other important personalities (such as the evangelical Jan Kosina from Moravia). From the period of 1890-1897, the anthology follows the personal and literary polemics pursued by the younger generation (J. S. Machar, T. G. Masaryk, Jan Herben, Arnošt Procházka). Krásnohorská's standing was also influenced by her groundbreaking activities in the field of education of women, especially the founding of *Minerva*, the Prague lyceum for girls. The fourth and final part of the anthology (1897-1922) includes praise from Krásnohorská's former adversaries, but also the persistent skepticism expressed by F. X. Šalda in his bluntly negative verdict on her poetry.

The editor's preface situates the selections in the context of literary history and presents Krásnohorská as a prominent and versatile representative of Czech 19th-century culture and society. Further information is supplied in the short biographies of the included authors. The final item in the book is a selective bibliography, both primary (surveying Krásnohorská's books, topical articles, critical pieces and feminist essays) and secondary.

Obsah

Úvod LIBUŠE HECZKOVÁ 5

I. Výjimečný talent pod patronací 1869—1879

OTAKAR HOSTINSKÝ **Bendlova opera Lejla** 19

AUGUST WILHELM AMBROS **První provozování Bendlovy opery**
Břetislav 22

JOSEF DURDÍK **Z máje žití** 27

VÍTĚZSLAV HÁLEK **Literární úvaha. Ze Šumavy** 40

JAN NERUDA **Z nových knih** 45

OTAKAR HOSTINSKÝ **Smetanova opera Tajemství** 50

II. Za národní kulturu 1879—1890

SOBĚSLAV PINKAS **Lajcké kopejtko slečny Krásnohorské** 59

JAN EVANGELISTA KOSINA **Eliška Krásnohorská a význam**
její v literatuře české 62

JOSEF VÁCLAV SLÁDEK **Kritika a kritikářství** 74

PRIMUS SOBOTKA **Eliška Krásnohorská a Jaroslav Vrchlický** 79

JAROSLAV VRCHLICKÝ **Byronův Childe Harold v českém rouše** 82

III. Nemoderní politická slečna 1890—1897

KAREL STANISLAV SOKOL **Na uvítanou vyššímu ženskému studiu** 91

O. Realismus 94

JAN HERBEN **Leander Čech: Karolina Světlá** 97

JOSEF SVATOPLUK MACHAR **Hálek, Moderna a Krásnohorská** 101

T. G. MASARYK **Raport z bojiště** 109

ARNOŠT PROCHÁZKA **Alexandr Sergejevič Puškin: Menší básně** 112

VÍT KELLNER **Otevřený list slečně Elišce Krásnohorské,**
redaktorce Ženských listů 120

F. X. ŠALDA **Eliška Krásnohorská: Rozpomínky** 127

TERÉZA NOVÁKOVÁ **Eliška Krásnohorská** 134

IV. Tichým zásluhám 1897—1922

VIKTOR DYK **Václav Vlček** 149

ANNA A JAN ZIEGLOSEROVI **Odsuzujeme podnik**
páně Procházkův 154

JOSEF SVATOPLUK MACHAR **Dnes listovat chci v knize**
Z máje žití 160

ARNE NOVÁK **Magistra in artibus** 161

Bibliografie

Bibliografie díla Elišky Krásnohorské 164

Výběrová bibliografie odkazová 174

Ediční poznámka 186

Rejstříky 187

O editorech antologie 192

Resumé 193